

## رویدادهای هنری

لیلا جدیدی

## فستیوال برلین

در پنجاهمین فستیوال فیلم برلین، برلیناله ( ۱۰ تا ۲۰ فوریه ۲۰۰۵)، بسیاری از منتقدین، مفسرین و همچنین دایترکوسلیک، کارگردان معروف معتقد بودند که بسیاری از فیلمهایی که برای این جشنواره انتخاب شده بود، دارای سوزهای معاصر سیاسی بوده اند.

در این جشنواره به روشنی اهمیت نقش سینما و پیامهای انسانی و اخلاقی و اطلاع رسانی سیاسی و نقش برانگیزاننده آن مشخص بود.

با این حال، فیلمهایی دیگری نیز مانند فیلم ژاپنی "به مخفی تیغ" که دارای صحنه های شمشیر بازی بود و یا فیلم کمدی آمریکایی "هیچ" و حضور فرانزیکن باور، سلطان فوتبال آلمان بخش دیگری را شامل می شد که ترجیح داده بود، بحرانهای اجتماعی را نادیده گرفته و به تفنن و فوتبال تکیه کند.

امسال یک فیلم از آفریقای جنوبی، با عنوان "کارمن، درخیشلشا"، جایزه خرس طلایی را تصاحب کرد. این اولین بار است که جایزه اول برلیناله به یک کشور آفریقای، تعلق می گیرد. کارمن فیلمی است عمیق، سرگرم کننده و موزیکال، آوازهها به زبان رایج آفریقای جنوبی خوانده می شود. نقش اول فیلم را پاولینه میل فین بازی کرده است که به عنوان خواننده اپرا محبوبیت جهانی دارد.

جایزه خرس نقره ای از آن یک فیلم آلمانی به نام "آخرین روزهای سوفی شول" به کارگردانی مارک روتنه موند بود. سوفی شول، دختر دانشجویی است که نازیها سال ۱۹۴۳ او را اعدام کردند. او در یک گروه مقاومت بنام "رز سفید" فعالیت می کرد و پس از مرگش، سمبل مقاومت در برابر سرکوب نازیها می گردد. یولیا نیچ برای بازی در این نقش، جایزه یی بهترین بازیگر زن را دریافت کرد.

بطور کلی، دو فیلم در جشنواره به رویداد های این قاره آفریقا پرداختند. اولین فیلم بنام "هتل رواندا" به کارگردانی تری جورج و تولید آفریقای جنوبی، ایتالیا و انگلیس است که به جنگ داخلی در رواندا می پردازد.

دومین فیلم از آفریقا بنام "هرسال در ماه آوریل" تولید آمریکا و رواندا به کارگردانی راتول، ماجرای دو برادر است که یکی از آنها با اینکه سرباز است از آتش گشودن به روی توتسیها سرباز می زند و دیگری که گوینده و برنامه

ساز رادیو است، مردم را به خشونت تشویق می کند. فیلم پارادایس ناو، تولید مشترک آلمان، فرانسه، هلند در جشنواره امسال از جانب تماشاگران به عنوان بهترین فیلم برگزیده شد. فیلم، آخرین روزهای دو دوست قدیمی در فلسطین پیش از اینکه به عملیات انتحاری دست بزنند را به نمایش می برد. پارادایس ناو، جایزه ویژه سازمان عفو بین الملل را در جشنواره بدست آورد.

## فیلمهای ایرانی در برلیناله

کارگردانان ایرانی، عباس کیارستمی، محمود کلازی، بهمن قبادی، غلامرضا رمضانی، علی صمدی احدی و آزاده ریسی دانا در این جشنواره شرکت داشتند.

علی صمدی احدی، یکی از کارگردانان فیلم "کودکان از دست رفته" می باشد.

فیلم در باره کودکانی است که در دوران بچگی به شرکت در عملیات نظامی تشویق می شوند. "کودکان از دست رفته" در بخش یانورامای جشنواره به نمایش گذاشته شد. فیلم کوتاه آزاده ریسی دانا که ساکن کانادا است، با عنوان "صد روز" هم در بخش یانوراما به نمایش درآمد.

عباس کیارستمی با فیلم "تیکت" نیز در این جشنواره حضور داشت که کار مشترکی است با ارمانو اولمی ایتالیایی، کن لوچ انگلیسی. ماجراهای جداگانه ولی به هم پیوسته ای که همگی در یک قطار اتفاق می افتد. فیلم "تیکت" اگرچه مورد استقبال تماشاگران قرار گرفت و در بخش اصلی جشنواره به نمایش درآمد ولی در رقابت شرکت نداشت.

فیلم بهمن قبادی، "لاک پشتها هم پرواز می کنند" را در بخش نوجوانان جشنواره نمایش دادند. فیلم، حال و هوای مناطق کرد نشین را در نوار مرزی ایران و عراق، در نزدیکی مرز ترکیه پیش از اشغال عراق توسط ارتش آمریکا به نمایش می گذارد.

امسال دو فیلم نیز از غلام رضا رمضانی در بخش کودکان جشنواره به نمایش "حیات" و "بازی" به نمایش گذاشته شد.

در پایان نمایش فیلم "بازی" به کارگردان آن غلامرضا رمضانی، دو دسته گل می دهند. یک دسته گل توسط خانمی و دیگری توسط مردی که نماینده سفارت جمهوری اسلامی است و خانمی که در آنجا حضور داشته و گزارش از این جشنواره تهیه کرده می نویسد: "از خودم سوال کردم، چرا از ۵۰ یا ۶۰ فیلمی که دیده ام، هیچ سفارتخانه ای بطور رسمی به کارگردان، کسورش دسته گلی هدیه نکرد و باز از خودم می پرسم، حالا که نمایندگی ایران در آلمان تصمیم به دادن دسته گل گرفته، چگونه است که این دسته

گل نتار کارگردانان دیگر ایرانی نمی شود؟" او ادامه می دهد: "چند لحظه بعد پاسخ سوالم را در یافتم. یک دختر نوجوان آلمانی از رمضان، سوال کرد، چرا آن خانم وقتی می رفت در را باز کند روی سرش "پارچه" انداخت؟ مقصود چادری بود که مادر هنگام باز کردن در، روی روسری خود انداخت. رمضان در پاسخ گفت، "حجاب جزو فرهنگ ماست. هر کشوری فرهنگ خودش را دارد. هندیها ساری می پوشند و ایرانیها چادر سر می کنند." زنی بی اجازه از میان جمعیت گفت، "حجاب پوشیدن فرهنگ ما نیست، قانون است، زنان باید روسری سر کنند."

## جشنواره مکزیکوسیتی

در جشنواره مکزیکوسیتی، فیلم "لاک پشتها هم پرواز می کنند"، ساخته بهمن قبادی، دو جایزه بهترین فیلم و فیلم منتخب مردم را به خود اختصاص داد.

جشنواره مکزیکوسیتی، با نمایش بیش از یکصد فیلم به کار خود پایان داد. مخاطبان این جشنواره، ۴۱ هزار تن تخمین زده شده اند.

## تقابل "اسطوره" و "تاریخ"

## آثار بهرام بیضایی منتشر شد

به گزارش ایسنا، الهام باقری، شاعر، نویسنده، منتقد و کارشناس ارشد زبان و ادبیات پارسی، تازه ترین کار پژوهشی اش را در نقد و تفسیر آثار بهرام بیضایی، فیلمنامه نویسنده، نمایشنامه نویس، فیلمنامه نویس و کارگردان معاصر تئاتر و سینمای ایران، منتشر کرد.

آقای باقری می گوید: "در این کار پژوهشی، نخست، به زندگی، سبک نگارش و آثار بهرام بیضایی اشاره کرده ام؛ سپس در آثاری که در اسطوره و تاریخ ریشه دارند، به جست و جوی پرداخته ام." او گفت که "اسطوره" در ناخودآگاه همه مردم ساخته و پرداخته می شود و افزود: "در این پژوهش، حضور اسطوره در ذهن بشر از دیدگاه روانشناسان بررسی می شود."

به نقل از ایسنا، این مترجم و داستان نویس در گفت و گویی با خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران، (ایسنا)، درباره جایگاه شعر و رمان در زندگی مدرن و شهری می گوید: "در دنیای امروز شعر اگر نتواند خاصیتهای جدیدتری پیدا کند، به جای می رسیم که تنها ۲۰،۳۰ نفر شعرهای هم را می خوانند. در واقع شعر طی سالهای اخیر به بافتهای پنهان تر زبانی و شکلهای هنوز ناشناخته ادراک جهان حرکت کرده و به هنری بسته تر و نخبه گراتر تبدیل شده است، تا جایی که شاید زمانی به جز اهل فن، دیگران رغبتی به شعر نداشته باشند." مدیا

کاشیگر معتقد است: "در جامعه امروز مساله شعر، دیگر یافتن مخاطب انبوه نیست."

## روز جهانی زبان مادری

بیست و یکم فوریه، مصادف است با روز جهانی زبان مادری. در طرحی که سازمان یونسکو به تمامی کشورهای عضو ابلاغ کرده، از جمله به این نکته اشاره شده که تنوع زبانها و فرهنگهای مختلف، بیانگر ارزش جهانی آنها برای تقویت حس وحدت و انسجام جوامع بشری است. طبیعی ست که زبان مادری در کشورهای چند قومی و چندزبانی مانند ایران، نقش پیچیده ای بازی می کند. صدای آلمان در این رابطه گفتگویی کرده است با دکتر محمد رضا باطنی، یکی از چهره های مطرح و قدیمی علم زبانشناسی در ایران.

دوپچه وله: آیا رسانهها کلا غیرمستقیم این زبان مادری را مثلا در ایران یک دست می کنند یعنی، این احساس را به ایرانیها می دهند که مثلا زبان مادری فارسی است؟

محمدرضا باطنی: رادیو تلویزیونها و رسانهها کلا در خشکاندن و از بین بردن یک زبان قومی و ملی ویا در شکوفایی و پروبال دادن به آن سخت می توانند موثر باشند. البته من نمی توانم راجع به وضع فعلی خیلی صحبت بکنم. ولی می شود گفت که در زمان نظام گذشته خیلی رغبتی نبود برای اینکه زبانهای محلی صحبت بشود. یعنی نه نمی گفتند ولی تشویق هم نمی کردند. الان هم گمان می کنم که وضع همین طور باشد. و این رسانهها تشویق نمی کنند که حتما مردم کردی یا آذری صحبت بکنند ولی یقینا اگر بخواهند، در این کار می توانند بسیار بسیار موفق باشند. و همین طور که خدمتان عرض کردم، راه این کار فقط یک دولت مرکزی فدراتیو است که آن مردم در یاد گرفتن و یاد دادن و صحبت کردن زبان محلی شان، آزادی کامل داشته باشند، ضمنا به یک زبان ملی هم به عنوان وسیله ای که می خواهند با آن کار و زندگی کنند، با این زبان هم آشنا باشند.

## به مناسبت ۸ مارس روز جهانی

## زن

جشنی به مناسبت بزرگداشت زنان نویسنده در لندن و با سخنرانی و نمایش هنر و موسیقی از جمله، هنرنمایی مارتا و ایو و معرفی آلبوم جدید وی بر پاگشت. این جشن از خانم نوال سعداوی نیز دعوت کرده بود. بحثهای این گردهمایی، فمینیسم و غیره را نیز در بر می گرفت.